

Projekts LIFE-IP LatViaNature

Aktivitāte C.6.1 "Mazo grantu programma zemju īpašniekiem un
apsaimniekotājiem"

ATZINUMS

*par metodes efektivitāti un rezultātiem
projektam "Mobilais pīļu ganāmpulks"*

Ozolnieki, 2024

I. Vispārīgā informācija

1.	Eksperta vārds, uzvārds
	Iveta Munda
2.	Organizācija, kuru pārstāv eksperts
	SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
3.	Novērtēšanas periods
	No projekta uzsākšanas brīža līdz tā īstenošanas beigu termiņam (01.06.2022. - 01.11.2023.)

II. Informācija par projektu

1.	Projekta nosaukums:					
Mobilais pīļu ganāmpulks						
2.	Pielietotās metodes apraksts:					
Indijas skrējējpiļu (turpmāk – pudeļpīles) izvietošana ar Spānija kailgliemežiem invadētajās teritorijās						
3.	Pielietotās metodes veikto darbību apraksts:					
Mobilais pīļu ganāmpulks (15 Indijas skrējējpiļes, no 12.04.2023 – 11 Indijas skrējējpiļes) uzstādīts sešās ar Spānijas kailgliemeži invadētās teritorijās ar kopējo platību 6,62 ha (detalizētāk skatīt 1. tabulu): - 2022.gada sezonā - 3 teritorijās (divos privātīpašumos un vienā pašvaldībai piederošā īpašumā) ar kopējo platību 5,46 ha (pa 5 pīlēm katrā teritorijā); - 2023.gada sezonā - 4 teritorijās (trīs privātīpašumos un vienā pašvaldībai piederošā īpašumā) ar kopējo platību 5,74 ha (teritorijās sadalot pīles attiecībā 4:4:3).						
1.tabula						
Īstenošanas laiks	Projekta norises vieta un platība, ha					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Siguldas novada pašvaldības ābeļdārza teritorija	Ozolu 6, Inciems	Ābeļu iela 7, Sigulda	Mālkalnu iela 15, Sigulda	Ozolu iela 4, Inciems	Līvkalna iela 6b, Sigulda
	4.59	0.7529	0.12	0.0986	0.7	0.3545
2022	septembris-oktobris	septembris-oktobris	septembris-oktobris	-	-	-
	5 pīles	5 pīles	5 pīles			
2023	maijs-oktobris	-	-	septembra vidus - oktobra vidus	aprīļa beigas-septembra vidus	aprīlis – oktobris
	4 pīles			3 pīles	3 pīles	4 pīles

Mobilais pīļu ganāmpulks 2022.gada sezonā tika uzstādīts septembrī pamatojoties uz to, ka kavējās inventāra piegāde, savukārt 2023.gada sezonā – aprīlī, maijā un septembrī.
 Putni ziemošanas mītnē abās sezonās tika nogādāti oktobrī.
 Katrā teritorijā pīlēm nodrošinātas mājputnu turēšanas labturības prasības (nodrošināts ūdens un barība, izveidots aploks, nodrošināts patvērums pret nelabvēlīgiem laikapstākļiem un vieta nakšņošanai). Pašvaldībai piederošajā teritorijā aplokam pievienots elektriskais gans.
 Regulāri kontrolēta putnu labturība un aprīkojuma atbilstība projekta iecerei. Žoga ietvaros pīles brīvi pārvietojās un medīja gliemjus.

4.	Pielietotās metodes sasniedzamais mērķis (piemēram, pilnīga audzes/populācijas izskaušana; izplatības ierobežošana u.tml.):
Invazīvās kailgliemežu sugas izplatības ierobežošana	
5.	Mērķsuga (-as), kam pielietota metode:
Spānijas kailgliemezis (<i>Arion vulgaris</i>)	
6.	Pielietotās metodes paredzamie rezultāti (invadētās platības, īpatņu skaita utt. samazinājums):
Īpatņu skaita samazinājums	
7.	Metodes pielietošanas vietas raksturojums un novietojums (piemēram, ūdensteces/ūdenstilpes un to krasts, mežs, pļava, slīpa nogāze u.c. piekļuves apgrūtinājumi u.tml.):
Mobilais pīļu ganāmpulks izvietots 6 vietās, kas galvenokārt ir privātmāju rajoni (kadastru numuru apzīmējumi 80940040102, 80150022018, 80150022358, 80680050053, 80680050119) un pašvaldībai piederošs īpašums, ābeļdārzs (kadastra numurs 80940040452).	
8.	Saņemtās atļaujas, saskaņojumi u.c. metodes pielietošanai (ja ir attiecināms):
Noslēgtas vienošanās ar zemju īpašniekiem un līgums ar Siguldas novada pašvaldību par invazīvo sugu pārvaldības pasākumiem projekta ietvaros. Uzsākot projektu, mājputni un novietne 3 teritorijās (80680050119, 80940040102, 80940040452) reģistrēta Lauksaimniecības Datu centrā. Saskaņā ar Lauksaimniecības datu centra sniegto informāciju, nav nepieciešams reģistrēt novietni, ja putni tur tiek novietoti īslaicīgi. Līdz ar to 2023.gadā 4 teritorijām netika reģistrēta putnu novietne.	

III. Eksperta novērtējums

1.	Metodes pielietojamība teritorijās:
☐ Metode pielietojama tikai šajā teritorijā ☐ Metode pielietojama arī līdzīgos apstākļos vai tml. (piemēram, līdzīgos dzīvošanas/augšanas apstākļos, līdzīgos augsnes apstākļos) ☒ Metode ir plaši pielietojama/plašākā teritorijā ☐ Metodes pielietojamību nav iespējams novērtēt ☐ Cits Click or tap here to enter text.	
Eksperta pamatojums (<i>apraksta veidā</i>):	

Mobilais pīļu ganāmpulks ir viegli pārvietojams un uzstādāms. Metodi ir iespējams pielietot jebkurā teritorijā, kurā ir iespējams uzstādīt žogu pīļu ierobežošanai un nodrošināt mājputnu turēšanas labturības prasības.

2. Metodes pielietošanas ietekme uz nejaušu invazīvās sugas izplatīšanu:

- ☒ Pielietotās metodes laikā nav notikusi/konstatēta nejauša invazīvās sugas izplatīšana
- ☐ Pielietotās metodes laikā ir notikusi/veicināta/konstatēta nejauša invazīvās sugas izplatīšana (*norādot kāda*): [Click or tap here to enter text.](#)
- ☐ Metodes pielietošanas ietekmi uz nejaušu invazīvās sugas izplatīšanu nebija iespējams novērtēt
- ☐ Cits (*norādīt apraksta veidā*) [Click or tap here to enter text.](#)

Pasākumu apraksts, kas tika veikti, lai nenotiktu nejauša invazīvās sugas izplatīšana (ja tādi tika paredzēti projekta ietvaros):

Putnu māja, inventārs un citi priekšmeti, kas varētu būt saistīti ar gliemju invadēto teritoriju, pirms pārvietošanas uz citu teritoriju tika noslaucīti un rūpīgi apskatīti no ārpuses.

Eksperta pamatojums un veikto pasākumu efektivitātes izvērtējums (*apraksta veidā*):

Veikto pasākumu kopums ir pietiekoši efektīvs, lai novērstu nejaušu invazīvās sugas tālāku izplatību jaunās teritorijās. Pīļu pakaiši (rupjās skaidas, salmi), kur varētu slēpties Spānijas kailgliemeži, tika vizuāli apskatīti un tālāk nodoti Siguldas pilsētas SIA Jumis atkritumu apsaimniekotājiem tālākai utilizēšanai. Pakaiši tika utilizēti uzreiz pēc katras pīļu izvešanas no teritorijas. Vizuāli Spānijas kailgliemeži pakaišos pirms nodošanas netika konstatēti.

3. Metodes pielietošanas ietekme uz nemērķa sugām:

- ☐ Metode darbojas selektīvi uz konkrēto invazīvo sugu
- ☒ Metode nav selektīva, bet nerada būtisku/ilglaicīgu/paliekosu apdraudējumu citām sugām
- ☐ Metode nav selektīva un rada būtisku/ilglaicīgu/paliekosu apdraudējumu citām sugām

Eksperta pamatojums (*apraksta veidā*):

Pīlēm barojoties tiek radīts apdraudējums visām gliemju sugām, tomēr gliemju faunai ir iespēja teritorijā atjaunoties, gliemjiem ienākot no blakus teritorijām.

4. Metodes pielietošanas izmaksu novērtējums:

Metodes faktiskās izmaksas ir 730,57 (summētas abu projekta ieviešanas gadu izmaksas), vidēji vienā gadā - 365,29

- ☒ EUR/ha
- ☐ EUR/m³
- ☐ EUR/[Click or tap here to enter text.](#) (*cita mērvienība*)

(*norādīt izmaksu summu (EUR) attiecībā pret ko tās tiek aprēķinātas – uz 1ha, 1 m³ vai citu mērvienību*)

Eksperta vērtējums (*apraksta veidā*):

Izmaksas ir atkarīgas no tekošā gada tirgus cenām un var atšķirties pa gadiem.

Izmaksās ietilpst:

1. materiālu, mazvērtīgā inventāra un izejvielu izmaksas (putnu barības un ūdens trauki, trauks ūdens pārvadāšanai un barības uzglabāšanai, putnu barība un barības piedevas (kalcijs,

smalcināti gliemežvāki), putnu mājām grīdu noklāšanai nepieciešamie pakaiši (rupjās skaidas), darbarīki (grābeklis, dakša, slotas), riteņi putnu mājai, degvielas izmaksas);

2. ārējo pakalpojumu izmaksas (bioloģisko atkritumu izvešana, nepieciešamo materiālu/inventāru/izejvielu piegādes izmaksas, ganāmpulka reģistrācija Lauksaimniecības datu centrā);

3. Tehnikas, iekārtu un to aprīkojuma iegādes izmaksas (pīļu, putnu mājas iegāde, aploka siets un siets voljēram pie putnu mājas, lādējamais akumulators un akumulatora lādētājs, polikarbonāta loksnes nojumei, elektriskais gans un zemējums elektriskai sētai, novērošanas kamera, vārti aplokam).

Salmi putnu māju grīdu noklāšanai (pakaišiem), kas sastāda 16 EUR no plānotām izmaksām, netika iegādāti par projektam piešķirto finansējumu. Tos projekta īstenotāja saņēma bez maksas (2 ruļļi). Netika nomāta arī piekabe, kas sastāda 200 EUR no plānotām izmaksām. Kā arī projekta ietvaros tika paredzēts ņemt ūdeni no Siguldas pilsētas tīkla pīļu dzirdināšanai (3 m³, plānotās izmaksas 3,81 EUR), taču ūdens izmaksas netika iekļautas projekta izdevumos, bet iekļautas projekta īstenotāja dzīvesvietas rēķinā par pakalpojuma saņemšanu.

Tabulā ir atspoguļotas faktiskās kopējās izmaksas pa gadiem un izmaksas uz 1 ha katrā gadā.

2.tabula

Īstenošanas platība, ha	Kopējās izmaksas 2022, EUR	Kopējās izmaksas 2023, EUR	Izmaksas 2022.gadā, EUR/ha	Izmaksas 2023.gadā, EUR/ha
6,62	3 506,75	1 329,60	529,72	200,85

5. Metodes pielietošanas laika (darba apjoma) novērtējums:

Eksperta vērtējums (apraksta veidā, norādot darbību veikšanai patērēto laiku (piemēram, mēneši) attiecībā pret platību (ha) vai apjomu (m³) un biežumu noteiktā laika periodā (piemēram, katru dienu, vienu reizi nedēļā))

Izmantojot mobilo pīļu ganāmpulku privātmāju īpašumos un pašvaldībai piederošā teritorijā 2022. gadā, kopā patērētas 55 cilvēkstundas, bet 2023. gadā patērētas 117 cilvēkstundas. Stundas ietver mobilo pīļu ganāmpulku uzstādīšanu, novākšanu, saziņu ar īpašniekiem, pīļu apsekošanu, labturības prasību nodrošināšanu utt. Privātmāju īpašumos pīles apsekotas 1 reizi mēnesī, bet pašvaldības īpašuma pīpes apsekotas katru dienu.

Metodes efektivitātes pārbaudei 2022. gadā kopā patērētas 24 cilvēkstundas, bet 2023. gadā 25 cilvēkstundas.

Sarunās ar vietējiem iedzīvotājiem 2022. gada kopā patērētas 4 cilvēkstundas. Sabiedrības informēšanai par projektu norisi 2023. gadā patērētas 12 cilvēkstundas.

Spānijas kailgliemeža ierobežošanas metodes efektivitātes pārbaude 2022. gadā veikta no jūlija līdz oktobrim 3 teritorijās. Kailgliemežu invāzijas novērtēšana veikta pirms (invāzijas novērtēšana sāka jūlijā) pudeļpīļu izvietošanas divās privātpašumu teritorijās un vienā pašvaldībai piederošā teritorijā (mobilā pīļu ganāmpulka izvietošana veikta septembrī). Katrā teritorijā gliemju invāzijas novērtēšanai (kopā 3 vietas) uzstādīti 10 slīcināšanas slazdi (kopā 30 slīcināšanas slazdi), kopā patērējot 24 cilvēkstundas. 2023. gadā metodes efektivitātes pārbaude sakarā ar gliemjiem

nelabvēlīgajiem laikapstākļiem balstīta uz vizuālajiem novērojumiem un novēroto gliemju īpatņu skaitu vietās, kur izvietots mobilai pīļu ganāmpulks, kopā patērējot 25 cilvēkstundas (kopā 4 vietās). Veikts novēroto Spānijas kailgliemežu īpatņu uzskaitījums, saskaitot pamanītos gliemus. 2023. gadā gliemji lamatās nekrita, ko var skaidrot ar nelabvēlīgajiem laikapstākļiem un pīļu medīšanas invadētajos īpašumos. Iespējams pīles nometēja gliemus, pirms tie nonāca lamatās.

Mobilā pīļu ganāmpulka izvietošana 2022. gadā veikta divās privātmāju un vienā pašvaldībai piederošā teritorijā no septembra līdz oktobrim, kopumā izvietojot 15 pudeļpīles (pa 5 pīlēm katrā teritorijā). Bet 2023. gadā mobilā pīļu ganāmpulka izvietošana veikta:

- citās trīs privātpašumu teritorijās, izvietojot kopumā 7 pudeļpīles (divos privātpašumos izvietotas pa 3 pīlēm katrā privātmāju teritorijā dažādos laikos un vienā privātpašumā pa 4 pīlēm no aprīļa līdz oktobrim);
- atkārtoti pašvaldībai piederošā teritorijā no maija līdz oktobrim, izvietojot 4 pīles.

Detalizētāk pīļu izvietojumu teritorijās un izvietošanas laiku skatīt II.sadaļas 3.punkta 1.tabulā.

Pīļu skaits 2023. gadā samazināts sakarā ar plēsēju uzbrukumiem un 4 pīļu bojāeju. Invadētajās teritorijās pīlēm nodrošinātas mājputnu turēšanas labturības prasības, nodrošināts ūdens un barība, izveidots aploks, nodrošināts patvērums pret nelabvēlīgiem laikapstākļiem un vieta nakšņošanai. Pašvaldībai piederošā teritorijā pīlēm papildus drošībai uzstādīts elektriskais gans. 2022. gadā kopā patērēja 21 cilvēkstundas, bet 2023. gadā 28 cilvēkstundas. Veikta regulāra saziņa ar teritorijas īpašniekiem par pīļu labsajūtu, regulāri papildināti pārtikas un pakaišu krājumi, kā arī veikta pārbaude klātienē, lai pārliecinātos, vai viss notiek saskaņā ar noslēgto vienošanos, 2022. gadā kopā patērējot 34 cilvēkstundas, bet 2023. gadā 89 cilvēkstundas.

2022. gadā Siguldas tirgus sadarbībā ar "Siguldas saimi" organizēja sarunu ar iedzīvotājiem un ekspertiem par to ar kādām, metodēm iespējams apkarot Spānijas kailgliemezi. Šajā pasākumā granta dalībniece piedalījās ar savu pieredzes stāstu par Indijas skrējējpiļu izmantošanu ierobežojot Spānijas kailgliemezi. Tika aktualizēta invazīvo sugu problēma un informēti vietējie iedzīvotāji un citi interesenti par projekta norisi Siguldas novadā, kopā patērējot 4 cilvēkstundas. Sabiedrības informēšana/ projekta reklamēšana, rezultātu publiskošana veikta 2023. gadā, kopā patērējot 12 cilvēkstundas. Par projektu un tā rezultātiem veidotas publikācijas laikrakstā "Diena" un pašvaldības mājas lapā, veidots sižets TV3 raidījumā 900 sekundes, kā arī izvietoti dažādi posti Instagram un Facebook internetvietnēs.

6. Metodes kvantitatīvo kritēriju/rādītāju novērtējums:

Eksperta vērtējums un pamatojums (eksperts pamato apraksta veidā, norādot kvantitatīvos kritērijus/rādītājus, kas tika ņemti vērā novērtējumā, piemēram, platības izmaiņas, noķertie īpatņi slazdos)

Gliemju invāzijas novērtējums 2022. gada veikts pirms pīļu izvietošanas invadētajās teritorijās. Pamatojoties uz to, ka kavējās pīļu un inventāra iegāde, tika pieņemts lēmums novērtēt gliemju invāziju pirms mobilo pīļu ganāmpulku uzstādīšanas, lai novērtētu, vai ir notikušas gliemju invāzijas lieluma izmaiņas. Metožu efektivitātes novērtēšanai 3 invadētajās teritorijās 2022. gadā bija izmantots konstatēto īpatņu uzskaitījums slīcināšanas slazdos, tādējādi novērtējot gliemju invāziju konkrētā teritorijā. Vienu reizi mēnesī (sākot no jūlija līdz oktobrim) tika uzstādītas gliemju lamatas (0,5 l stikla burkas). Kopā izvietotas 30 lamatas (katrā vietā 10 lamatas). Par pievilinātājielu izvēlēts 10% rauga šķīdums kopā ar sālsūdeni. Sālsūdens kalpoja kā fiksators, lai gliemji netiek āra no lamatām.

2023. gadā metodes efektivitātes pārbaude sakarā ar gliemjiem nelabvēlīgiem laikapstākļiem balstīta uz vizuālajiem novērojumiem un novēroto gliemju īpatņu skaitu vietās, kur izvietots moblais pīļu ganāmpulks.

Pēc iegūtajiem rezultātiem un vizuālajiem novērojumiem var secināt, ka pielietotā metode ir pietiekami efektīva invazīvo gliemju ierobežošanai, tomēr 2023. gada laikapstākļi būtiski ietekmēja kailgliemežu aktivitāti (skatīt II.sadaļas 7.punktu).

2023.gada sezonā ilgstoša sausuma dēļ gliemju invāzija vasaras sākumā vērtējama kā ļoti zema (1-10 īpatņi/20m²), vietās kur uzstādīts moblais pīļu ganāmpulks lielākoties gliemji bija sastopami ļoti reti. Gliemji savas paslēptuves sausuma dēļ pameta vēl naktī un krēslas laikā bija reti sastopami. Vasaras otrajā pusē lietavām atsākoties, gliemju īpatņu skaits teritorijā nedaudz palielinājās, tomēr invāzija saglabājās ļoti zema (1-10 īpatņi/20m²).

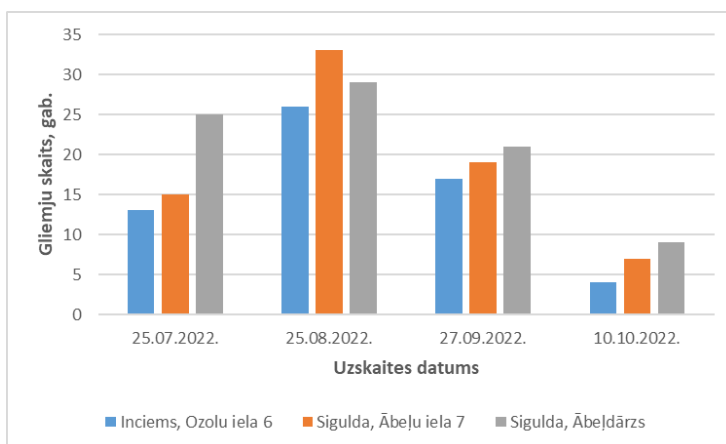
7. Monitorings metodes efektivitātes novērtēšanai:

☒ Monitorings ir veikts (*norāda datumu (-us), kad veikts*) 25.07.2022., 25.08.2022., 21.09.2022., 10.10.2022., 25.04.2023., 25.05.2023., 25.06.2023., 24.07.2023., 24.08.2023., 23.09.2023., 20.10.2023.

☒ Nepieciešams papildus monitorings metodes efektivitātes novērtēšanai

Monitoringa rezultāti (*apraksta veidā*):

Spānijas kailgliemežu invāzijas novērtējums un uzskaitē veikta atbilstoši invazīvo gliemežu sugu metodikai (<https://www.daba.gov.lv/lv/invazivo-sugu-monitoringa-metodikas>) (skat. 6.punktā "Metodes kvantitatīvo kritēriju/rādītāju novērtējums"). 2022. gadā monitorings veikts pirms mobila pīļu ganāmpulka uzstādīšanas divās privātīpašumu teritorijās (Inciemā, Ozolu ielā 6 un Siguldā, Ābeļu ielā 7) un vienā pašvaldībai piederošā īpašumā (Siguldā, Ābeļdārzā). Jūlijā Spānijas kailgliemeža invāzija privātmāju īpašumos vērtējama kā zema (11-20 īpatņi/20m²), pašvaldībai piederošā ābeļdārzā, tā vērtējama kā vidēja (21-51 īpatņi /20m²). Augusta mēnesī visās trīs teritorijās gliemju invāzija vērtējama kā vidēja (21-51 īpatņi /20m²), bet sākot ar septembri, kad tika uzstādīti mobilie pīļu ganāmpulki, novērojams gliemju invāzijas samazinājums, līdz oktobrī tā novērojama kā ļoti zema (1-10 īpatņi/20m²) (skat. 1.attēlu). Gliemju skaita samazinājums 2022. gada vasaras otrajā pusē varētu būt saistīts arī ar rudens iestāšanos un pīļu izvietošanu teritorijās. Vasaras otrajā pusē un rudenī pēc olu izdēšanas gliemji iet bojā un tie tiek novēroti daudz mazākā skaitā nekā vasaras pirmajā pusē vai vasaras vidū, kad gliemji aktīvi barojās.

1.attēls. Spānijas kailgliemežu īpatņu skaits uzskaites laimatās 2022. gadā divās privātīpašumu teritorijās (Inciems, Ozolu iela 6, Sigulda, Ābeļu iela 7) un vienā pašvaldībai piederošā īpašumā (Sigulda, Ābeļdārzs). Autore: Iveta Munda

2023. gadā mobilie pīļu ganāmpulki izvietoti trīs citos privātmāju īpašumos (Siguldā Līvkalnu ielā 6b un Mālkalnu ielā 15, kā arī Inciemā Ozolu ielā 4) un pašvaldībai piederošā īpašumā Siguldā ābeļdārzā. 2 teritorijās pīles izvietotas aprīlī un 1 teritorijā – maijā (skatīt II.sadaļas 3.punkta 1.tabulu), kad gliemju aktivitāte bija atsākusies. Vizuāli pamanīt un atšķirt Spānijas kailgliemežus bez anatomiskās pārbaudes var sākot ar maija beigām, jūnija sākumu, atkarībā no laikapstākļiem pavasarī. Ņemot vērā pīļu barošanos ar gliemjiem un 2023. gada laikapstākļus, gliemjus iematās nevarēja konstatēt, kas varētu likt domāt, ka rauga maisījums kā pievilinātājiela nestrādā, bet, veicot vizuālos novērojumus varēja konstatēt vasaras pirmajā pusē ļoti zemu gliemju invāziju (1-10 īpatņi/20m²) Vasaras otrajā pusē lietavām atsākoties, gliemju īpatņu skaits teritorijā nedaudz palielinājās, tomēr invāzija saglabājās ļoti zema (1-10 īpatņi/20m²). Gliemju invāzija visās 4 teritorijās bija ļoti līdzīga, tāpēc ne tiek izdalīta atsevišķi katrā teritorijā. Kamēr pīles atrodas invadētajā teritorijā, tās veiksmīgi ierobežo gliemjus ar tiem barojoties. 2022. gada gliemju invāziju un ar 2023. gadā uzskaitīto īpatņu skaitu nevar salīdzināt, jo 2023. gadā mobilie pīļu ganāmpulki uzstādīti pilnībā citās vietās, izņemot pašvaldībai piederošo ābeļdārzu, kurā pīlēm medot ir novērots Spānijas kailgliemežu īpatņu skaita samazinājums, kas pierāda pielietotās metodes efektivitāti, tomēr metodes efektivitātes pilnīgai novērtēšanai nepieciešams papildus monitorings. Jāņem vērā, ka laikapstākļi ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē gliemju izplatību un 2023. gada laikapstākļi varēja ietekmēt rezultātu.

Sarunās ar vietējiem Siguldas iedzīvotājiem, cilvēki ir ievērojuši būtisku gliemju īpatņu skaita samazinājumu daudzās Siguldas vietās 2023. gadā, kur citus gadus gliemju invāzija ir bijusi ļoti liela. Ilgstošs karstums un sausums ietekmē gliemežu skaitu un sastopamības biežumu. Pateicoties savai adaptīvajai uzvedībai, gliemji ir spējīgi pārciest ilgstošus sausuma un aukstuma ciklus, ilgstoši uzturoties savās paslēptuvēs. 2023. gada vasaras pirmajā pusē novērots ilgstošs sausums un karstums, tāpēc gliemji varētu būt ne tik bieži sastopami un pīlēm tos izķert ierobežotā teritorijā varētu būt daudz vieglāk. Pēdējo gadu laikā Latvijā nav novērots arī stiprs un ilgstošs kailsals, kas varētu izsaldēt gliemjus, arī 2023. gada un 2024. gada sala periodi mijās ar atkušņiem un biežā sniega kārtā (LVĢMC 2023, LVĢMC 2024) pasargā gliemjus no izsalšanas, tāpēc varētu prognozēt 2024. gada vasarā daudz lielāku gliemju invāziju nekā 2023. gadā.

8. Mērķa sasniegšana, pielietojot metodi:

- ☒ Mērķis ir sasniegts
☐ Mērķis nav sasniegts
☐ Cits (*norādīt apraksta veidā*) [Click or tap here to enter text.](#)

Eksperta pamatojums (apraksta veidā):

Pielietojot mobilo pīļu ganāmpulku, ir novērots gliemju īpatņu skaita samazinājums un paredzētais mērķis, visticamāk, ir sasniegts, ko pierāda iesaistīto īpašumu apsaimniekotāju vizuālie novērojumi un divu gadu monitorings Siguldas pašvaldībai piederošā ābeļdārzā, tomēr ir nepieciešams ilgāks novērojumu periods, ieteikums - vēl viena papildus sezona, metožu efektivitātes izvērtēšanai, uzskaitot gliemju īpatņu skaitu pavasarī vai vasaras sākumā pirms pīļu mobilo ganāmpulku izvietojšanas, tādējādi novērtējot pārziemojušo nepieaugušo īpatņu skaitu un apsekojot 2022. gada privātpašumu teritorijas, kurās sākotnēji bija izvietots mobilo pīļu ganāmpulks.

9. Nepieciešamās atļaujas, saskaņojumi vai citi paredzami ierobežojumi metodes pielietošanai:

Metodes pielietošanai ir nepieciešamas:

- ☐ atļaujas Click or tap here to enter text. (norādīt kādas)
- ☐ saskaņojumi Click or tap here to enter text. (norādīt kādi)
- ☐ citi ierobežojumi Click or tap here to enter text. (norādīt kādi)

Eksperta pamatojums (apraksta veidā norādot atļauju, saskaņojumu vai citi ierobežojumu nepieciešamību, vai metodes pielietošanai ir saņemtas visas nepieciešamās atļaujas vai saskaņojumi, vai nav nepieciešamas papildus atļaujas vai saskaņojumi):

Neattiecas.

10. Cits:

Eksperta vērtējums un pamatojums (apraksta veidā):

Neattiecas.

IV. Eksperta secinājumi un ieteikumi

1. Eksperta secinājumi par metodes efektivitāti, norādot kādi rezultāti ir sasniegti un vai sasniegti paredzamie rezultāti projekta ietvaros:

Izmantojot mobilā pīļu ganāmpulka metodi, visticamāk, ir sasniegts sākotnējais gaidāmais rezultāts - gliemju skaita samazinājums invadētajos īpašumos, par ko liecina 2 gadu monitorings Siguldai piederošā ābeļdārzā, kā arī iesaistīto teritoriju īpašumu apsaimniekotāju un granta dalībnieku vizuālie novērojumi, gliemju uzskaitījums lamatās 2022.gadā. Pīlēm ganoties no agra pavasara līdz vēlam rudenim ierobežotā platībā, tās visas sezonas garumā varēja uzturēt gliemju invāziju maksimāli zemu, kā arī izlaižot pīles agrā pavasarī (aprīlī), tām bija iespēja izķert nepieaugušus Spānijas kailgliemežus. Jo mazāks kailgliemezis, jo vieglāk pīlei tikt ar to galā. Tomēr zemais īpatņu skaita novērtējums 2023. gadā varētu būt saistīts arī ar priekš gliemjiem nelabvēlīgajiem laikapstākļiem. Ilgstoša karstuma un sausuma ietekmē gliemji pārsvarā uzturās savās paslēptuvēs un ir sastopami samērā reti. Kā atzīst pati projekta ieviešēja, sausuma periodos gliemjus gandrīz vai nemanīja, bet sākoties lietainam laikam, tos varēja manīt biežāk, bet vēl joprojām nelielā skaitā.

Šī metode ir viena no dabai draudzīgākajām un efektīvākajām metodēm. Pie pareizas skrējējpiļu uzturēšanas var būtiski ierobežot gliemju skaitu invadētajā teritorijā vai patstāvīgi uzturēt to zemu. Mobilais pīļu ganāmpulks ir viegli pārvietojams un uzstādāms. Metodi ir iespējams pielietot jebkurā teritorijā, kurā ir iespējams uzstādīt žogu pīļu ierobežošanai un nodrošināt mājputnu turēšanas labturības prasības. Tomēr teritorijās, kurās Spānijas kailgliemežu invāzija ir vērtējama kā ļoti augsta (>100 īpatņiem/20m²), pastāv risks mājputnu bojāejai putnu „pārrīšanās” vai nosmakšanas rezultātā.

2. Eksperta ieteikumi metodes uzlabošanai, pilnveidošanai, pielietošanai:

Spānijas kailgliemeža ierobežošana jāveic sākot no agra pavasara un jāturpina līdz pat pirmajiem saliem, ko 2023. gadā ievēroja projekta pieteicēja. Ieteicama gliemju ierobežošana no blakus esošajiem īpašumiem, pretējā gadījumā īpašumos nepārtraukti notiks jaunu īpatņu nonākšana. Jāatceras, ka tiklīdz teritorijā tiks pārtraukta gliemju ierobežošana ar mobilā pīļu ganāmpulka palīdzību vai regulāri netiks izmantotas citas ierobežošanas metodes, invazīvo gliemju populācijas lielums atjaunosies. Lai izslēgtu iespējamību, ka gliemju slīcināšanas slazdi nav bijuši efektīvi pievilinātāji un fiksatora dēļ ieteicams, gliemju īpatņu skaita novērtēšanai izmantot citu pievilinātāji un fiksatoru dēļ ieteicams, gliemju īpatņu skaita novērtēšanai izmantot citu pievilinātāji, piemēram, alu un 20 % sāls šķīdumu vai 10% vara vitriola šķīdumu vai pielietot

citā Spānijas kailgliemežu invāzijas novērtēšanas metodi. Invāzijas novērtēšanai gliemju aktivitātes laikā (krēslai iestājoties, nakts laikā, vai agri no rīta kamēr nav izzudusi rasa) mobilā pīļu ganāmpulka žoga ietvaros perifērijā un centrālajā daļā jāiemēra 20 m² lieli parauglaukumi (10x2 m), kuros jāuzskaita visi novērotie Spānijas kailgliemeži. Ieteicams pirmo uzskaiti veikt pirms pīļu izvietojšanas teritorijā.

Eksperts:

Iveta Munda

(vārds, uzvārds, paraksts, atšifrējums)

Projekta ieviesējs:

(ja ir sadarbības grupa,
norāda vadošo partneri)

Ilze Šarna

(vārds, uzvārds, paraksts, atšifrējums)

Atzinums sagatavots: 05.06.2024

Projekts "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VDAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

Dabas aizsardzības
pārvaldeViedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrijaLATVIJAS VALSTS MEŽI
KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

LLCC

Latvian Nature

Pasauls Dabas
Fonds

WWF

LATVIJAS
UNIVERSITĀTEDAUGAVPILS
UNIVERSITĀTEHESPI
VIDZEMES
AUGSTSKOLALatvian
Bioscience and
Technology
University